

Voice of the Voiceless

**Dierenwelzijn in het Vlaams Gewest:
Eindbalans van het mandaat van
Minister Ben Weyts**

26 maart 2019

Inleiding

Sinds de zesde staatshervorming in 2014 zijn de drie gewesten in België bevoegd voor dierenwelzijn. Na de regionale verkiezingen van mei 2014 heeft elk gewest voor vijf jaar een minister aangesteld die expliciet dierenwelzijn in zijn of haar titel draagt. Sinds 2014 is Ben Weyts (N-VA) Vlaanderens allereerste en volwaardige minister van Dierenwelzijn.

In januari 2017, halfweg de legislatuur, maakte GAIA **een tussentijdse balans op van het dierenwelzijnsbeleid van de** Vlaamse Minister van Dierenwelzijn. De minister haalde toen een score van 12/20 (zie document *'Tussentijdse balans van het mandaat van minister van Dierenwelzijn Ben Weyts, januari 2017'*).

Ruim twee jaar later maakt GAIA de eindbalans op van het Dierenwelzijnsbeleid van minister Weyts. Die evaluatie is voornamelijk gebaseerd op de mate waarin de prioriteiten die GAIA aan het begin van deze legislatuur vooropstelde, al dan niet volledig gerealiseerd werden in de periode 2014-2019. Die criteria legden dan ook het grootste gewicht in de evaluatieschaal. Het eindresultaat op 20 punten leest u aan het einde van dit document.

We hebben het thema dierenwelzijn in vier rubrieken onderverdeeld:

1) **maatregelen tegen mishandeling – gericht op de naleving van bestaande en op betere wetgeving**, 2) **gezelschaps- en huis- en wilde dieren**, 3) **landbouwdieren** en 4) **proefdieren**. Op het einde van elke rubriek geven we een samenvatting van de verschillende punten, volgens de volgende indeling:

- Positieve maatregelen van de minister

- Negatieve maatregelen

1) Mishandeling en instellingen

- De Inspectie Dierenwelzijn werd in 2017 versterkt: 8 extra inspecteurs werden aangeworven, onder wie een iemand voor de administratieve opvolging van de meldingen. Mede gelet op de toename van het aantal inbeslagnames van dieren, kan men besluiten dat **de inspectiedienst in het algemeen beduidend beter functioneert dan in het verleden**. Maar gelet op het toenemend aantal klachten van dierenmishandeling en -verwaarlozing is een verdere uitbreiding en ondersteuning van het inspecteurbestand aan de orde.
- Na de onthullingen over schokkende wantoestanden in het slachthuis van Tielt liet de minister een **doorlichting van de slachthuizen** uitvoeren en sloot hij met de slachthuizenfederatie (FEBEV) een conventie, waarbij de slachthuizen zich onder meer engageerden tot het plaatsen van **camera's**.
- De **maximale gevangenisstraf** voor dierenmishandeling werd verhoogd van zes naar **achttien maanden**.
- **Trekpaarden, die geblokstaart werden** na 15 augustus 2018 en beschikken over een attest van een dierenarts, die deze illegale ingreep een schijn van wettelijkheid moet geven, **mogen niet langer deelnemen aan wedstrijden en keuringen**, een maatregel om systematisch illegaal uitgevoerde ingrepen tegen te gaan.
- De minister richtte de **Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn** op, waarin GAIA zetelt. De Raad voor Dierenwelzijn maakt adviezen over aan de minister waarvan een aantal in wetgeving werd omgezet.
- De minister moedigde lokale besturen aan om een **schepen van Dierenwelzijn** aan te duiden en organiseerde jaarlijks een **Dag voor de schepenen van Dierenwelzijn**.

In het kort:

- **Meer inspecteurs**
- Max. gevangenisstraf verhoogd van 6 naar 18 maanden
- **Geblokstaarte trekpaarden** mogen na 15 augustus 2018 ook met een attest van de dierenarts niet deelnemen aan keuringen
- Meerdere adviezen van de Raad voor Dierenwelzijn omgezet in wetgeving
- **Belang van aanstellen schepen van Dierenwelzijn** benadrukt bij lokale besturen

2) Gezelschaps-, huis- en wilde dieren

- Verplichte **identificatie en registratie** van katten is operationeel.
- **Verplichte sterilisatie** van nieuwgeboren kittens ingevoerd. Algemeen verplichte kattensterilisatie **van alle huiskatten** tegen 2020. Absoluut noodzakelijk om het probleem van de overpopulatie van zwerfkatten, de massale instroom in dierenasielen, die duizenden gedumpte dieren moeten laten inslapen, tegen te gaan en in te dijken door de kraan aan de bron dicht te draaien (volgens een opiniepeiling van Ipsos in 2015 in opdracht van GAIA is **87%** van de Vlamingen voorstander van een verplichte sterilisatie van katten).
  - **Strengere regelgeving** ingevoerd met betrekking tot de erkenningsvoorwaarden voor honden- en kattenhandelaars, **gericht op het verhandelen van gezonde en goed gesocialiseerde pups**: quarantaineperiode verdubbeld van 5 naar 10 dagen, garantiecertificaat in overeenstemming met de consumentenbeschermingswetgeving, beperking van het aantal rassen dat één fokker mag kweken tot max. 7, potentiële koper moet moeder van pups kunnen te zien krijgen, roostervloeren worden verboden, ... Speenleeftijd voor katten wordt verhoogd naar 12 weken.
    - Onder impuls van de minister bereikten meerderheid en oppositie een akkoord over een **wettelijk verbod op het gebruik van vuurwerk, uitgaande van 'het neen, tenzij-principe'** (verboden tenzij de stad of gemeente vuurwerk toelaat op specifieke locaties en bij speciale evenementen).
      - **Invoering positieflijst reptielen**: van de meer dan 11.500 bestaande reptielensoorten mogen particulieren nog 421 soorten slangen, schildpadden en hagedissen houden (geen krokodillen).
        - Invoering van **wettelijke welzijnsnormen** (wettelijk kader) **voor het houden van roofvogels**.
        - **Dierentuinenwetgeving** aangepast met nieuwe erkenningsvoorwaarden: zo moet elke zoo onder meer over een ethische commissie beschikken.

In het kort:

- Verplichte sterilisatie van huiskatten; gemeentelijk zwerfkattenbeleid voeren verplicht
- **Strengere wettelijke** regels tegen wanpraktijken in de **kweek en de verkoop van honden en van katten**
- **Invoering van wettelijke grond voor een regeling (mogelijk verbod) van het gebruik van elektronische halsbanden**
- **Wetgeving** betreffende het gebruik van **vuurwerk (verbod tenzij lokale besturen uitzonderlijk toelating verlenen)**
- **Positieflijst reptielen**
- **Wettelijke normen voor het houden van roofvogels**
- **Dierentuinenwetgeving aangepast: nieuwe erkenningsvoorwaarden**
- Verplichte **identificatie en registratie** van katten is operationeel

3) Landbouwdieren

- **Verbod op pelsdierkwekerijen** (de 17 nog actieve nertsenkwekerijen moeten uiterlijk tegen 2023 gesloten zijn).
- **Verbod op dwangvoederen** van eenden en ganzen voor de productie van foie gras.
- Er ging heel wat politiek gekrakeel aan vooraf maar nadat hij tijdelijke slachtvloeren voor onverdoofd (ritueel) slachten tijdens het Offerfeest verbood en het Europees Hof van Justitie hem daarin gelijk gaf, slaagde minister Weyts er in een **verbod op onverdoofd (ritueel) slachten te realiseren: verplichte**

voorafgaandelijke bewelming via omkeerbare electronarcose voor schapen sinds 2019; inmiddels staat die bedwelmings (- of verdovings)methode ook voor kalveren op punt; zolang die methode niet voor runderen op punt staat, is electronarcose onmiddellijk na de halssnede verplicht.

- De minister sloot een overeenkomst met FEBEV (de slachthuizenfederatie) die voorzag in **maatregelen die mistoestanden en wreedheden moeten voorkomen**. Daarbij liet hij de **slachthuizen** in Vlaanderen **doorlichten**. Eerder besliste hij het zwaar in opspraak gekomen varkensslachthuis van Tielt te sluiten.
- De minister is er echter **niet in geslaagd een verbod op chirurgische biggencastratie te realiseren**, ondanks het regeerakkoord dat een verbod voorzag tegen 2018.

In het kort:

- Verbod op pelsdierkwekerijen
- Verbod op dwangvoederen voor foie gras
- Verbod op onverdoofd ritueel slachten
- Doorlichting van slachthuizen

- Geen wettelijk verbod op chirurgische biggencastratie

4) Proefdieren

• Eind 2016 maakte de minister bekend dat hij een **budget van 350.000€** uitgetrokken heeft voor de ontwikkeling van alternatieve methodes voor dierproeven. In dat verband werd het **RE-PLACE** project opgezet waaraan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn medewerking verleent.

• Uit de meest recente statistieken over het aantal proefdieren dat **in 2017** werd gebruikt in laboratoria blijkt dat er **8% meer dieren** werden **gebruikt voor experimenten** dan in 2016. Sinds GAIA's tussentijdse evaluatie van januari 2016 is de situatie niet verbeterd. **Nog steeds ontbreekt een concrete beleidsstrategie die sturend werkt en gericht is op de systematische afbouw en structurele vermindering van het aantal proefdieren**, waarbij concrete

targets worden bepaald en veel meer transparantie wordt opgelegd. 76% van de Vlamingen is voorstander van een verbod op proeven op honden en katten en 72% wil een verbod op proeven op apen. Maar er werd **niets tastbaars, laat staan zichtbaar, ondernomen met het oog op het minstens afbouwen** van het gebruik van **primaten, honden en katten**.

In het kort:

- Geen concrete strategie gericht op systematische afbouw of vermindering van aantal proefdieren

Conclusie

Voor zijn Dierenwelzijnsbeleid tijdens de legislatuur 2014-2019 geeft GAIA de Vlaamse Minister van Dierenwelzijn Ben Weyts een score van:

16/20